

תורה אור השלם יב:

המקנא פרק ראשון סוטה

מסורת הש"ס

אגם. של עמי ערבה וקניס דקין והוא קנה וסוף דקרא וישעיה יט ו... קנה קניס סוף ערבה דקה: לרחוק. לטבול שם לשם גירות: וכן הוא אומר וכו'.

הגזירות שרלו אלטונגי פרעה יש לומר הוא היה הראשון המושלך לילוד וגזירה לשונה אם כן הוא והמתן אותו לא בשניו הימא אלא משום ונלחם בנו והקן אנשים להלחם: קנה

בשבילי נצלתם כולכם. מימא דלרעה בשניו נגזרו הגזירות שרלו אלטונגי פרעה יש לומר הוא היה הראשון המושלך לילוד וגזירה לשונה אם כן הוא והמתן אותו לא בשניו הימא אלא משום ונלחם בנו והקן אנשים להלחם: קנה

בתוך הסוף כיון דחזו דקא (6) בעו לאצולי למשה אמרו לה גבירתנו מנהגו של עולם מלך בשר ודם גזירא אם כל העולם כולו אין מקיימין אותה בניו ובני ביתו מקיימין אותה ואת עוברת על גזירת אביך בא גבריאל וחבטן בקרקע ותשלח את אמתה ותקחה ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר ידה וחד אמר שפחתה מ"ד ידה דכתיב אמתה ומ"ד שפחתה מדלא כתיב ידה ולמ"ד שפחתה הא אמרת בא גבריאל וחבטן בקרקע דשייר לה חרא דלאו אורחא דבת מלכא למיקם לחודה ולמאן דאמר ידה ליכתוב ידה הא קמ"ל דאישתרכב אישתרכובי (6) דאמר מר וכן אתה מוצא באמתה ידה בת פרעה וכן אתה מוצא בשניו רשעים דכתיב (7) שני רשעים שברת (8) ואמר ריש לקיש אל תיקרי שברת אלא שריבכתה ותפתח ותראהו את הילד ותרא מיבעי ליה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה שכניה עמו והנה נער בכה קרי ליה ילד וקרי ליה נער תנא הוא ילד וקולו כנער דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה (9) א"כ עשיתו למשה רבינו בעל מום אלא מלמד שעשתה לו אמו חופת געורים בתיבה אמרה שמא לא אוכה לחופתו ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה מנא ידעה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה אותו מהול זה א"ר יוחנן מלמד שנתנבאה שלא מדרתה זה נופל ואין אחר נופל והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב (10) וכי יאמרו מלאכי השרת ללפני הקב"ה רבונו של עולם מי שמושיעין צופן ואינם יודעין מה צופן מהגים ואינן יודעים מה מהגים ראו שמושיעין של ישראל במים הוא לוקה עמדו וגזרו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו כיון דשרייה למשה אמרו תו לא חוינן כי ההוא סימנא במלו לגזירתיהו והם אינן יודעין שעל מי מריבה הוא לוקה והיינו דאמר (11) רבי חמא ברבי חנינא מאי דכתיב (12) המה מי מריבה אשר רבו המה שראו אצטונגי פרעה ומעו והיינו דקאמר משה (13) שש מאות אלף רגלי וגו' אמר להן משה לישראל

הגרות הב"ח

(א) נ"ס דקא בעת ללול: (ב) רש"י ד"ה המלפנים: (ג) שם אינם אלא מוצפפים: (ד) עגורים: (ה) ד"ה שיהו וכו' מרס: (ו) אחרים אור:

מוסף רש"י

דאישתרכב כו'. נשתרכבה אמתה אמת הרכה (שמות ב' ה) וכן אהר מוצא בשניו רשעים. עוב מלך הכהן נמסרה ברכות פרק ה' ד"ה שערך ה' ד"ה פקדין הללו על ישראל ועמל על רשעו ופלה הקב"ה נחמס וקניסיהו ונכנס בעלמיה. נקס לשומעו ושמתכני שניו ללמן וללמן ומגיהו סו'. אלא שריבכתה. לן אשתרכובי אשתרכובי ירדו ונלו למטה (ברכות ד' ד'). בשבעה באדר מת. שמתג (יחזקאל ד') והספ על מן הירדן נשכור למש הראשון. לא מהס למסרע שלטיס יום נבלתו של משה ותלסה ימים שהסעו להס צדה. שמתג (שם א) הסעו להס צדה כי בעור שלשה ימים אהס עגורים וגו'. הר כשבעה באדר מת משה ובשבעה באדר נולד משה. דברים (לא) כן משה יעשרים שנה אצטני היום מלאו ימי ושטמי ומגיהו סו'. כשישאו אחות אהרן. ועיין לל נולד משה ושם ד'.

בין דכתיב אמתה ומ"ד שפחתה מדלא כתיב ידה ולמ"ד שפחתה הא אמרת בא גבריאל וחבטן בקרקע דשייר לה חרא דלאו אורחא דבת מלכא למיקם לחודה ולמאן דאמר ידה ליכתוב ידה הא קמ"ל דאישתרכב אישתרכובי (6) דאמר מר וכן אתה מוצא באמתה ידה בת פרעה וכן אתה מוצא בשניו רשעים דכתיב (7) שני רשעים שברת (8) ואמר ריש לקיש אל תיקרי שברת אלא שריבכתה ותפתח ותראהו את הילד ותרא מיבעי ליה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה שכניה עמו והנה נער בכה קרי ליה ילד וקרי ליה נער תנא הוא ילד וקולו כנער דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה (9) א"כ עשיתו למשה רבינו בעל מום אלא מלמד שעשתה לו אמו חופת געורים בתיבה אמרה שמא לא אוכה לחופתו ותחמול עליו ותאמר מילדי העברים זה מנא ידעה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה אותו מהול זה א"ר יוחנן מלמד שנתנבאה שלא מדרתה זה נופל ואין אחר נופל והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב (10) וכי יאמרו מלאכי השרת ללפני הקב"ה רבונו של עולם מי שמושיעין צופן ואינם יודעין מה צופן מהגים ואינן יודעים מה מהגים ראו שמושיעין של ישראל במים הוא לוקה עמדו וגזרו כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו כיון דשרייה למשה אמרו תו לא חוינן כי ההוא סימנא במלו לגזירתיהו והם אינן יודעין שעל מי מריבה הוא לוקה והיינו דאמר (11) רבי חמא ברבי חנינא מאי דכתיב (12) המה מי מריבה אשר רבו המה שראו אצטונגי פרעה ומעו והיינו דקאמר משה (13) שש מאות אלף רגלי וגו' אמר להן משה לישראל בשבילי נצלתם כולכם ר' חנינא בר פפא אמר אותו היום עשרים ואחד בניסן היה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מי שעתיד לומר שירה על הים ביום זה ילקה ביום זה רבי חמא בר חנינא אמר אותו היום ששה בסיון היה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מי שעתיד לקבל תורה מר סיני ביום זה ילקה ביום זה בשלמא למ"ד כששה בסיון משכחת לה ג' ירחי (14) דאמר מר כשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד משה ומשבעה באדר ועד ששה בסיון תלתא ירחי אלא למ"ד בעשרים ואחד בניסן היכי משכחת לה אותה שנה מעוברת היתה רובו של ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינתת מן העבריות ומאי שנא מעבריות מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצדיות כולן ולא ינק (15) אמר פה שעתיד לדבר עם השכינה יינק דבר טמא והיינו דכתיב (16) את מי יורה דעה וגו' למי יורה דעה ולמי יבין שמועה לגמולי מחלב ולעתיקי משדים ותאמר לה בת פרעה לכו' וגו' א"ר אלעזר מלמד שהלכה ברויות בעלמה ר' שמואל בר נחמני אמר העלמה שהעלימה את דבריה ותאמר לה בת פרעה היליכי את הילד הזה אמר רבי חמא בר' חנינא מתנבאה ואינה יודעת מה מתנבאה היליכי הא שליכי ואני אתן את שכרך א"ר חמא בר' חנינא לא דיין לצדיקים שמהזירין להן אבירתן אלא שנותנין להן שכרן (17) ותקח מרים הנביאה אחות אהרן וגו' (18) אחות אהרן ולא אחות משה אמר רב עמרם אמר רב ואמרי לה אמר רב נחמן אמר רב מלמד שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת

את אמו: סייליכי אם הילד. הכי לך שלך: שסיפס מפנכסא כפסיא אמוס אפרן. עד שלא נולד משה והיינו הנביאה אחות אהרן: מנא

- 1. והאנשיהו נקרוהו דללו וקרוהו יארי קעזו קנה וסוף קמלו: ישעיהו יט ו 2. אם רחץ ארץ את צאת בנות ציון ואת דמי ירושלם ירחץ מקרבא ברוח משפט וברוח קנה: ישעיהו ד י 3. ויאמר עשו דבה אבי דילך לטות ולקח זה לי ככרה: בראשית כה לב 4. ותורד בת פרעה לרחץ על היאר וגזירה לשונה אם כן הוא והמתן אותו לא בשניו הימא אלא משום ונלחם בנו והקן אנשים להלחם: קנה
- 5. קוקה ה' רשעיני אלוהי כי הבית את לי איכי לוח שני רשעים שברת: תהלים ג ה 6. וכי יאמרו אליכם דרשו אל האבות ואל הידועים המצפפים והמהגים תלוא עם אל אלקי ירש בעד הימים אל המתיים: ישעיהו ח ט
- 7. הקה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את לי וקדשכם: במדבר כ' ג 8. ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרב ואתה אמרת בשר אתן להם ואכלו וירש ימימי: במדבר יא א 9. את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה בגמולי מחלב עתיקי משדים: ישעיהו ח ט
- 10. ותקח מרים ונביאה אחות אהרן את התף בקדה ותצאן כל תשם אחריה: במדבר טו כ ובמחלת: שמות טו כ

את אמו: סייליכי אם הילד. הכי לך שלך: שסיפס מפנכסא כפסיא אמוס אפרן. עד שלא נולד משה והיינו הנביאה אחות אהרן: מנא